

Infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

Förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

(I2022/02185)

Sammanfattning

Försäkringskassan tillstyrker att förslaget genomförs, men har vissa synpunkter.

Sammanfattningsvis anser Försäkringskassan bland annat att elnätsföretagens uppgiftsskyldighet måste utökas om korrekta utbetalningar ska kunna genomföras, att undantag måste införas från skyldigheten att motivera beslutet och skicka ut beslutsunderrättelse samt överklagandehänvisning och att en preskriptionsregel måste införas. Därutöver har Försäkringskassan vissa ytterligare ändringsförslag.

Konsekvensanalysen bör även uppdateras för att ta ytterligare hänsyn till bland annat frågan om utbetalningar till personer som omfattas av sanktionsbeslut, Försäkringskassans hantering av uppgifter kopplade till skyddsobjekt samt viss övrig påverkan på Försäkringskassans verksamhet.

Konsekvenser för elkonsumenterna - konsekvensanalys

Konsekvensanalysen nämner endast högkostnadsskyddets inverkan på bistånd enligt socialtjänstlagen. Försäkringskassan efterfrågar en analys kring hur även övriga samhällsstöd påverkas, då detta i dagsläget är oklart.

Försäkringskassan har erhållit information om att ca 1 % av elnätskunderna saknar svenskt person- eller samordningsnummer. På grund av svårigheter med att identifiera och kontakta dessa personer kommer de att kräva en särskild hantering. Risken är också betydande att de, i betydligt högre grad än personer med starkare anknytning till Sverige, inte kommer att få sitt högkostnadsskydd beslutat alternativt utbetalt innan förordningen upphör att gälla. Detta aktualiserar bland annat frågor om diskriminering, och bör beaktas.

Konsekvenser för Försäkringskassan - konsekvensanalys

Den nuvarande utformningen av förordningen medför att Försäkringskassan fortfarande anser sig tvingad att skicka ut underrättelse om beslut respektive överklagandehänvisning enligt 32 och 33 §§ FL. Detta kommer innebära ökade kostnader.

Konsekvensanalysen bör även tydliggöra och beakta att även om elnätsföretagen kommer att ha ansvaret för att besvara frågor om själva stödet, har de en begränsad möjlighet att svara på frågor om verkställighet, bland annat då de inte kan känna till ifall den stödberättigade har ett konto registrerat hos bankleverantören eller ej. För detta behöver Försäkringskassan ha en beredskap, som kan medföra en stor belastning på Försäkringskassans kundtjänst.

Uppgifter om utbetalningar kommer inte att finnas tillgängliga via SSBTEK. Försäkringskassan ser en stor risk för att många kommuner kommer att vända sig till Försäkringskassan per telefon för att efterfråga uppgifterna, vilket kommer att belasta Försäkringskassans kundcenter för partners och riskerar att leda till sämre service för andra partners såsom arbetsgivare, sjukvården och egenföretagare.

Nuvarande utformning av förordningen innebär såsom Försäkringskassan tolkar den att beslut som fattats innan den upphör att gälla kommer att vara fortsatt giltiga även efter att förordningen upphört att gälla. Detta då ett förvaltningsbeslut inte automatiskt undanröjs bara för att den författning enligt vilket det fattats upphör att gälla. Det innebär att Försäkringskassan kan komma att ha kvar hanteringen av ett antal fordringsbelopp som beslutats men inte kunnat betalas ut under den efterföljande tioåriga preskriptionstiden. Detta bör beaktas inom ramen för konsekvensanalysen om inte en preskriptionsregel införs.

Övrigt, konsekvensanalys

I konsekvensanalysen berörs inte frågan om huruvida högkostnadsskydd kan komma att betalas ut till enskilda som omfattas av sanktionsbeslut. Med hänsyn till hur befintliga sanktionslistor är utformade, bland annat då det nästan undantagslöst saknas identifieringsnummer samt då namnen i vissa fall dessutom kan utgöras av rena alias, är det inte tekniskt möjligt för Försäkringskassan att göra en maskinell avstämning mellan sanktionslistan och den lista på stödberättigade som kommer att erhållas från elnätsbolagen. Det är inte heller praktiskt möjligt att göra en manuell avstämning, med hänsyn till de omfattande resurser som skulle krävas samt den mycket korta tid under vilken Försäkringskassan kommer att ha tillgång till listan av stödberättigade innan utbetalning ska ske. Regeringen bör därför i konsekvensanalysen beakta risken för att utbetalning kan komma att ske till enskilda som omfattas av sanktioner.

Därutöver bör beaktas att stödet kan komma att betalas ut andra mottagare som kan framstå som stötande för allmänheten, till exempelvis kriminella element, utan att Försäkringskassan har vare sig praktisk eller legal möjlighet att hindra det.

Då förordningen inte gör något undantag i frågan, kommer Försäkringskassan även att, i den mån det förekommer bland privatpersoner, få information om skyddsklassade objekt utan att Försäkringskassan har tillgång till information om huruvida objektet är skyddsklassat eller ej. Om skyddsobjekt inte undantas från förordningen, bör konsekvenserna det kan medföra övervägas.

1 § Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

1 § bör endast säga att "en elkonsument har rätt att utan ansökan" för att inte i onödan upprepa delar av definitionen i andra paragrafen. Alternativt bör det även i 1 § förtydligas att förordningen endast gäller fysiska personer, då nuvarande utformning kan tolkas som att 1 §, men inte resten av förordningen, gäller även andra än fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet såsom t.ex. ideella föreningar.

2 § Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Definitionen av elkonsument bör förtydligas så att det framgår huruvida det är uttagpunkten som ska vara inrättad för konsumentändamål, eller huruvida den stödberättigade ska ha tagit ut el ur uttagpunkten för konsumentändamål.

6 § Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Paragrafen bör kompletteras så att elnätsföretagen ska förse Försäkringskassan även med uppgift om anläggnings-ID för att kunna undanröja eventuella dubbelutbetalningar till stödberättigade med mer än en anslutningspunkt. Det gäller särskilt med hänsyn till att stödberättigade som är enskilda näringsidkare kan förekomma både inom ramen för denna förordning, och inom ramen för den aviserade förordningen som ska avse företagare och juridiska personer.

Det bör förtydligas att den adress som elnätsföretagen ska tillhandahålla är den stödberättigades faktureringsadress och endast faktureringsadressen, och inte t.ex. folkbokföringsadress eller adressen/adresserna till de individuella uttagspunkterna. Detta då adressen som erhålls är avsedd att användas för att skicka utbetalningsavi i de fall då kunden saknar konto registrerat hos bankleverantören.

Det bör förtydligas att elnätsföretagen inte ska lämna uppgifter om personer som inte uppfyller kraven för att vara stödberättigade enligt 3 §. Detta medför både en onödig hantering, och strider mot principerna om bland annat uppgiftsminimering i dataskyddsförordningen.

11 § Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Försäkringskassan bör även få undantag från tillämpningen av 32-33 §§ FL, för att undvika en i majoriteten av fallen onödig administration av beslutsunderrättelser, som belastar såväl myndigheten som miljön. En bestämmelse liknande 32 § 3 st FL kan införas, som ger en stödberättigad möjlighet att begära en beslutsunderrättelse inklusive motivering och överklagandehänvisning i det enskilda fallet.

12 § Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Förfarandet för återkrav bör förtydligas. Överväg införandet av en beloppsgräns för återkrav för att undvika onödig administration kring små fordringsbelopp.

Paragrafen bör förtydligas så att högkostnadsskydd som har "...betalats ut felaktigt eller med för högt belopp..." ska återbetalas. Detta så att återbetalningsskyldighet inte åläggs i de fall då ett belopp beslutats men inte kunnat betalas ut. Dessutom bör en möjlighet att ompröva felaktiga beslut införas, då ett återkravsbeslut inte framstår som ändamålsenligt i de fall beloppet inte kunnat betalas ut.

Övrigt, Förslag på förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter

Förordningen bör kompletteras med en preskriptionsregel, med innebörden att en fordran på stöd som inte betalats ut senast den 31 december 2023 ska anses preskriberad. Detta då det är Försäkringskassans uppfattning att beslut som fattats innan den 31 december 2023 inte upphör att gälla endast för att förordningen gör det.

Förordningen bör kompletteras avseende vilka regler om vad som ska gälla för arkivering och gallring, då det annars finns en osäkerhet om vilket regelverk som blir tillämpligt.

En bestämmelse varigenom skyddsobjekt undantas från förordningens tillämpning bör införas.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av överdirektör Maria Rydbeck, t.f. rättschef Marie Axelsson, verksamhetsområdeschef Fredrik Falk och verksamhetsjurist Linus Wann-Hansson, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Linus Wann-Hansson